

КОНЦЕПЦІЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЦЕНТРУ ОСНОВ УПРАВЛІННЯ

Вступ

У сучасних умовах трансформації соціально-економічних систем, зростання складності організаційних структур та підвищення ролі управлінських рішень у забезпеченні сталого розвитку організацій і публічних інституцій, підготовка фахівців у сфері менеджменту потребує системного оновлення змісту та форм організації освітнього процесу. Освітньо-професійна програма «Менеджмент організацій» (спеціальність D3 Менеджмент; перший (бакалаврський) рівень вищої освіти), що реалізується кафедрою управління, орієнтована на формування конкурентоспроможного випускника, здатного до ефективної професійної діяльності, соціальної відповідальності та безперервного професійного розвитку.

Концепцією освітньо-професійної програми з моменту її впровадження передбачено створення системи Центрів практичної підготовки як інституційних осередків, що забезпечують поетапне формування професійних і ключових компетентностей здобувачів вищої освіти. Така система вибудовує цілісну освітньо-професійну траєкторію підготовки менеджера – від формування професійної ідентичності та базового управлінського мислення, через етап професіоналізації, до закріплення компетентностей у процесах організаційних трансформацій. У межах цієї траєкторії Центр основ управління виконує роль стартового, концептуального та смислотворчого ядра підготовки майбутнього менеджера.

Реалізація освітньої стратегії Університету актуалізує необхідність переходу від фрагментарної передачі знань до компетентісно орієнтованої моделі освіти, що поєднує засвоєння теоретичних положень, формування професійних способів дій і розвиток особистісного потенціалу здобувачів вищої освіти. У цьому контексті Центр основ управління розглядається як освітній простір, спрямований на формування у студентів основ професійних і ключових компетентностей, управлінського мислення, відповідального ставлення до управлінської діяльності, а також здатності до усвідомленого вибудовування власної освітньо-професійної траєкторії.

Створення у 2024 році Центру розвитку soft skills для студентів спеціальностей «Менеджмент» та «Публічне управління та адміністрування» посилює потребу чіткого стратегічного позиціонування Центру основ управління в загальній архітектурі підготовки фахівців. Діяльність Центру основ управління спрямовується не на дублювання розвитку універсальних навичок, а на їх інтеграцію в професійний управлінський контекст, що забезпечує смислову узгодженість освітнього процесу та підвищує ефективність формування професійної ідентичності майбутніх менеджерів.

Таким чином, розроблення та реалізація Концепції функціонування та розвитку Центру основ управління є необхідною умовою забезпечення якості освітнього процесу, реалізації стратегічних пріоритетів Університету та підвищення конкурентоспроможності випускників освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій» у сучасному професійному середовищі.

Місія

Місія Центру полягає у функціонуванні як активного та авторитетного освітнього осередку, спрямованого на формування професійної ідентичності майбутніх менеджерів шляхом поширення сучасних управлінських знань, розвитку управлінського мислення та інтеграції освітнього, наукового й практичного компонентів підготовки фахівців.

Візія

Візія Центру визначає бажаний стан його розвитку та результативності і за умови створення сприятливого освітнього середовища передбачає досягнення таких ключових орієнтирів:

- формування у студентів першого року навчання усвідомленого розуміння сутності управлінської діяльності, ролі менеджера в організації та відповідальності за прийняття управлінських рішень перед суспільством;
- інтеграцію освіти і науки через системне використання результатів наукових досліджень, сучасних управлінських концепцій та інноваційних методів навчання в освітньому процесі, а також формування у студентів дослідницького мислення та інтересу до аналітичної діяльності;
- орієнтацію змісту робочих навчальних програм на актуальні потреби ринку праці та очікування роботодавців шляхом їх залучення до організації та проведення практичних занять, майстер-класів і прикладних навчальних заходів у межах діяльності Центру;
- розвиток належної матеріально-технічної бази Центру та широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій з метою підвищення якості освітнього процесу, забезпечення інтерактивності навчання та доступу студентів до сучасних освітніх ресурсів;
- забезпечення ефективних зворотних зв'язків між усіма учасниками освітнього процесу як системоутворюючої складової внутрішньої системи забезпечення якості освіти, що сприяє постійному вдосконаленню змісту, форм і методів навчання.

Суб'єкна складова Концепції

Суб'єктна складова Концепції визначає коло учасників діяльності Центру основ управління, характер їх залучення до освітнього процесу та особливості взаємодії в межах реалізації завдань Центру.

Цільовою аудиторією Центру основ управління є:

- студенти першого курсу спеціальності D3 «Менеджмент», які залучаються до діяльності Центру відповідно до освітньо-професійної програми та для яких Центр виступає базовим середовищем первинного професійного становлення;
- студенти другого курсу спеціальності D3 «Менеджмент», які можуть долучатися до діяльності Центру в межах дослідницької та аналітичної роботи, зокрема з метою переосмислення, поглиблення та розвитку власних навчально-дослідницьких результатів;
- майбутні абітурієнти, що залучаються до майстер-класів та інших освітніх заходів, які проводяться на базі Центру в межах профорієнтаційної роботи;
- студенти інших спеціальностей Університету, які можуть бути залучені до квестів, майстер-класів, тренінгів та відкритих лекцій, що проводяться на базі Центру.

Водночас **пріоритетним суб'єктом діяльності Центру основ управління є студент першого року навчання**, для якого Центр виконує функцію ключового освітнього простору формування професійної ідентичності, управлінського мислення та адаптації до змісту і вимог управлінської освіти. Можливе залучення студентів другого курсу до діяльності Центру має поглиблювальний і рефлексивний характер та спрямоване на розвиток дослідницького компонента управлінської підготовки.

Заняття та освітні активності в Центрі для студента-першокурсника повинні сприяти:

- усвідомленому розумінню сутності та соціальної значущості майбутньої професійної діяльності менеджера, формуванню стійкого інтересу до обраної спеціальності;
- розширенню світогляду, розвитку здатності до осмислення соціальних і професійних явищ, самостійного пошуку рішень та критичного сприйняття різних, у тому числі суперечливих, управлінських ідей;
- формуванню готовності до позитивної взаємодії, співпраці та відповідальної комунікації з іншими учасниками освітнього процесу;
- розвитку здатності до роботи в умовах зростаючих інформаційних потоків, відбору, аналізу та інтерпретації інформації;

– формуванню стійкої мотивації до самовдосконалення (самопізнання, самоконтролю, самооцінювання, саморегуляції та саморозвитку) і творчої самореалізації.

З огляду на визначений пріоритет суб'єктної складової Концепції, при формулюванні завдань діяльності Центру основ управління висуваються такі вимоги:

до змісту освітнього процесу – орієнтація на якісно оновлений зміст підготовки, що забезпечує розвиток вільної, відповідальної та соціально зрілої особистості, здатної успішно адаптуватися до сучасних професійних і життєвих викликів;

до результатів освіти – формування основ для здобуття та подальшого закріплення загальних та фахових компетентностей, а також розвиток дослідницького потенціалу майбутніх менеджерів;

до технологій навчання – використання технологій активного навчання, заснованих на особистісно-діяльнісному підході, що забезпечують залученість студентів, рефлексивність та практичну спрямованість освітнього процесу;

до науково-педагогічних працівників кафедри управління, залучених до роботи Центру – високий рівень педагогічної творчості та професійної майстерності, здатність створювати ситуації успіху і психологічно комфортне освітнє середовище, а також наявність необхідної і достатньої професійної підготовки для участі в інноваційній та дослідницько-орієнтованій освітній діяльності.

Дидактична складова Концепції

Основна ідея дидактичної складової Концепції полягає у створенні та розвитку компетентісно орієнтованої моделі професійної підготовки студента першого року навчання, спрямованої на формування базових управлінських уявлень, управлінського мислення та готовності до подальшої професіоналізації в межах освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій».

Діяльність Центру основ управління реалізується як складова освітньо-професійної програми та не охоплює повний спектр програмних компетентностей і результатів навчання, визначених ОПП. Центр забезпечує цілеспрямований внесок у формування окремих загальних і фахових компетентностей та створює освітні умови для досягнення відповідних програмних результатів навчання на початковому етапі підготовки бакалавра з менеджменту.

Компетентнісний підхід у діяльності Центру

Компетентнісний зміст підготовки в межах діяльності Центру основ управління передбачає:

- орієнтацію освітнього процесу на практичну складову управлінської діяльності та застосування знань у реальних і змодельованих управлінських ситуаціях;
- фокус на формуванні здатності «знати як» діяти в управлінському контексті;
- продуктивний характер освітнього процесу, орієнтований на активну діяльність студентів;
- провідну роль практичних занять, кейсів, дослідницьких завдань та самостійної роботи;
- комплексний підхід до оцінювання навчальних досягнень.

Компетентності, формування яких забезпечується діяльністю Центру

Діяльність Центру основ управління спрямована на формування та розвиток таких **загальних компетентностей**, визначених освітньо-професійною програмою:

- здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, діяти соціально відповідально і свідомо;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної області та професійної діяльності;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність розуміти і враховувати культурні, соціальні та історичні особливості середовища міста Києва у професійній діяльності.

У межах фахової підготовки діяльність Центру забезпечує формування та розвиток таких **фахових компетентностей**:

- здатність визначати та описувати характеристики організації;
- здатність аналізувати результати діяльності організації;
- здатність визначати перспективи розвитку організації;
- здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту;
- здатність діяти соціально відповідально і свідомо;
- здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту;
- здатність планувати діяльність організації та управляти часом;
- здатність оцінювати виконувані роботи та мотивувати персонал;
- здатність створювати та організовувати ефективні комунікації;
- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації та формувати обґрунтовані управлінські рішення;
- розуміння принципів і норм права у професійній діяльності;
- здатність формувати та демонструвати лідерські якості;
- здатність використовувати знання в галузі економіки для аналізу управлінських рішень.

Програмні результати навчання, досягненню яких сприяє діяльність Центру

Результати діяльності Центру основ управління полягають у створенні освітніх умов для досягнення студентами таких **програмних результатів навчання**, визначених освітньо-професійною програмою «Менеджмент організацій»:

- усвідомлення прав, обов'язків та соціальної відповідальності;
- демонстрація знань теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства;
- навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень;
- розуміння змісту функціональних сфер діяльності організації;
- навички пошуку, збирання та аналізу інформації для управлінських рішень;
- навички організаційного проєктування;
- застосування методів менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації;
- навички взаємодії, лідерства та командної роботи;
- здійснення ефективних управлінських комунікацій;
- оцінювання правових, соціальних та економічних наслідків управлінських рішень;
- демонстрація соціальної відповідальності та етичної поведінки;
- здатність до самостійної роботи, критичного мислення та відкритості до нових знань;
- володіння базовими знаннями в галузі економіки;
- демонстрація навичок аналітичного мислення з орієнтацією на міську сферу, розуміння та аналіз особливостей міського середовища з метою ефективного управління організаціями у місті Києві.

Дидактичні вимоги до організації освітнього процесу в Центрі

З урахуванням визначених пріоритетів дидактичної складової Концепції до діяльності Центру основ управління висувуються такі вимоги:

до змісту освітнього процесу – практикоорієнтований, інтегрований зміст підготовки, спрямований на формування базових управлінських компетентностей і професійної ідентичності майбутнього менеджера;

до результатів освіти – формування готовності студентів до подальшого засвоєння та закріплення програмних компетентностей у межах інших компонентів освітньо-професійної програми;

до технологій навчання – використання активних, практикоорієнтованих і дослідницьких технологій, а також інформаційно-комунікаційних технологій;

до науково-педагогічних працівників, залучених до роботи Центру – високий рівень професійної та педагогічної компетентності, готовність до інноваційної та дослідницько орієнтованої освітньої діяльності, здатність створювати психологічно комфортне освітнє середовище.

Змістова складова Концепції

Змістова складова Концепції визначає сукупність навчальних дисциплін, видів навчальної діяльності та організаційних форм освітнього процесу, що реалізуються на базі Центру основ управління та спрямовані на формування у студентів першого року навчання базових управлінських компетентностей, професійної ідентичності та готовності до адаптації в умовах сучасного ринку праці.

Навчальні дисципліни, що реалізуються в Центрі

На базі Центру основ управління здійснюється викладання таких навчальних дисциплін освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій»:

- **Університетські студії;**
- **Економіка праці та соціально-трудові відносини**
- **Теорія та практика управління;**
- **Державне та регіональне управління;**
- **Законодавче забезпечення управління.**

Зазначені дисципліни забезпечують формування у студентів цілісного уявлення про управлінську діяльність, її соціально-економічні, організаційні, правові та публічні виміри, а також створюють підґрунтя для розвитку управлінського мислення та відповідального ставлення до професійної діяльності менеджера.

Зміст практикоорієнтованої підготовки студентів у Центрі

У межах практичних занять, тренінгових форм роботи та квазіпрофесійних завдань, що реалізуються в Центрі основ управління, студенти:

- опановують підходи до аналізу ефективності діяльності організацій на основі доступних показників і аналітичних матеріалів;
- формують первинні навички лідерської поведінки, командної взаємодії та управлінської комунікації;
- ознайомлюються з основами організації праці, управління продуктивністю та принципами формування систем оплати праці;
- засвоюють базові підходи до планування діяльності організації та аналізу управлінських процесів;
- здійснюють елементарне оцінювання організаційних структур і ролей у межах навчальних кейсів;
- опановують підходи до мотивації персоналу та контролю в організації на концептуальному рівні;
- аналізують окремі показники регіонального розвитку та ринку праці міста Києва;
- використовують елементи лідерського командування та методи групової роботи під час виконання навчальних і практичних завдань;
- застосовують сучасні управлінські та лідерські практики для розв'язання квазіпрофесійних ситуацій;
- засвоюють основи правового забезпечення діяльності підприємств, організацій і установ.

Зміст практичної підготовки орієнтований на формування початкового рівня управлінських умінь і навичок, розвиток аналітичного та критичного мислення, а також на

усвідомлення студентами специфіки управлінської діяльності в сучасному організаційному та міському середовищі.

Навчальна практика першого курсу

На базі Центру основ управління реалізується **навчальна практика першого курсу – адаптаційна до ринку праці**, яка є першим видом практики в освітньо-професійній програмі «Менеджмент організацій».

Метою навчальної практики є формування у студентів готовності до професійної діяльності в сучасних умовах ринку праці, розвиток здатності до адаптації, аналізу управлінських ситуацій і прийняття обґрунтованих рішень з урахуванням особливостей міського середовища Києва.

Зміст навчальної практики передбачає:

- аналіз сучасного ринку праці та тенденцій зайнятості, зокрема у місті Києві;
- ознайомлення з вимогами роботодавців до професійних компетентностей менеджера;
- розвиток кар'єрного мислення, навичок самоаналізу та планування професійного розвитку;
- формування навичок професійної комунікації, самопрезентації та командної роботи;
- виконання індивідуальних і групових аналітичних та творчих завдань у межах електронного навчального курсу.

Навчальна практика інтегрована з освітнім процесом у Центрі та логічно доповнює зміст навчальних дисциплін, забезпечуючи адаптацію студентів до вимог управлінської освіти та майбутньої професійної діяльності.

Основні форми організації освітнього процесу в Центрі

З урахуванням пріоритетів змістовної складової Концепції у діяльності Центру основ управління застосовуються такі основні форми роботи:

- проблемні лекції з використанням відеосупроводу;
- перегляд та обговорення навчальних фільмів з коментарем викладача;
- розв'язання аналітичних і ситуаційних завдань (кейсів), у тому числі з використанням цифрових інструментів;
- ділові ігри та моделювання управлінських ситуацій;
- тренінги з базових управлінських і лідерських компетентностей;
- навчально-ознайомлювальні екскурсії на підприємства роботодавців-партнерів;
- тестування та презентації результатів навчальної і практичної діяльності студентів.

Зазначені форми забезпечують активну участь студентів в освітньому процесі, практичну спрямованість навчання та створюють умови для формування професійної ідентичності майбутнього менеджера.

Технічне забезпечення діяльності Центру основ управління

Технічне забезпечення Центру основ управління спрямоване на підтримку реалізації практикоорієнтованих, інтерактивних та інформаційно насичених форм організації освітнього процесу, а також на використання цифрових інструментів у навчальній та аналітичній діяльності студентів.

Матеріально-технічна база Центру включає:

- **моноблоки**, що забезпечують доступ студентів до електронних навчальних курсів, інформаційних ресурсів, аналітичних матеріалів та цифрових інструментів обробки даних;
- **SMART-дошку**, яка використовується для візуалізації навчального матеріалу, спільної роботи під час аналізу кейсів, виконання групових завдань та інтерактивної взаємодії учасників освітнього процесу;
- **проектор**, що застосовується для проведення проблемних лекцій, презентації результатів навчальної та практичної діяльності, перегляду навчальних відеоматеріалів і фільмів з подальшим обговоренням;

– **фліпчарт**, що використовується під час тренінгів, ділових ігор, групової роботи та обговорення управлінських рішень для візуалізації ідей, фіксації результатів командної діяльності та підтримки інтерактивної комунікації.

Наявне технічне обладнання забезпечує реалізацію основних форм роботи Центру, підтримує активні та інтерактивні методи навчання і створює умови для формування у студентів базових управлінських компетентностей та професійної ідентичності.

Дослідницька складова Концепції

Дослідницька діяльність у Центрі базується на наступних принципах:

- **підтримка навчання через дослідження**: включення елементів дослідницької роботи у практичні та самостійні навчальні завдання;
- **цілеспрямована участь студентів першого та другого курсу** у мікродослідженнях і аналітичних ініціативах;
- **командна і індивідуальна участь** у студентських наукових проектах та заходах наукового характеру;
- **співпраця з викладачами кафедри**, яка забезпечує методологічну підтримку та орієнтує студентів на актуальні проблеми практики менеджменту.

Напрями дослідницької діяльності:

Дослідницька діяльність Центру основ управління спрямовується на:

- виконання **мікродосліджень**, пов'язаних з соціально-економічними аспектами управління, зокрема дослідження ринку праці, проблем професійного вигорання, організаційної поведінки, управлінських процесів та інших актуальних практичних питань;
- підтримку **студентських наукових проектів**, включаючи розроблення аналітичних матеріалів, доповідей та коротких звітів;
- сприяння представленню результатів дослідницької роботи на внутрішніх і зовнішніх наукових заходах, у тому числі студентських конференціях, науково-практичних форумах, конкурсах проектів та публікаціях у виданнях, що допускають участь здобувачів вищої освіти;
- формування у студентів початкових умінь наукового пошуку, збору та аналізу даних, критичної інтерпретації джерел, а також підготовки коротких науково-орієнтованих текстів (есе, аналітичні записки).

Моніторинг результатів роботи Центру

Моніторинг результатів діяльності Центру основ управління здійснюється з метою узагальнення результатів освітньої та навчально-дослідницької діяльності, аналізу ефективності реалізації завдань Центру та уточнення форм і методів роботи. Моніторинг має внутрішній аналітичний характер і не передбачає запровадження окремих обов'язкових процедур оцінювання.

Моніторинг результатів діяльності Центру здійснюється за такими складовими:

Складова	Засоби та індикатори моніторингу
Суб'єктна	Аналіз результатів навчальної діяльності студентів першого року навчання; узагальнення рефлексивних матеріалів студентів, виконаних у межах навчальних дисциплін і навчальної практики
Дидактична	Аналіз відповідності форм і методів навчання компетентнісно орієнтованій моделі підготовки першокурсника; узагальнення результатів виконання практичних і квазіпрофесійних завдань
Змістовна	Результати поточного та підсумкового оцінювання з навчальних дисциплін; виконання аналітично-розрахункових задач, ситуаційних вправ (кейсів) і практичних завдань

Дослідницька	Наявність та якість виконаних студентами мікродосліджень, аналітичних матеріалів і есе з елементами дослідницької роботи, підготовлених у межах діяльності Центру та відображених у звітних і публічних матеріалах Центру
--------------	---

Результати моніторингу використовуються для внутрішнього аналізу діяльності Центру основ управління, уточнення змісту освітніх практик і забезпечення узгодженості діяльності Центру з цілями освітньо-професійної програми.

Шляхи розвитку Центру основ управління

Розвиток Центру основ управління розглядається не як розширення переліку функцій або видів діяльності, а як якісна зміна глибини та способу освітнього впливу на формування професійної ідентичності майбутнього менеджера.

1. Перехід від «адаптації до навчання» до «усвідомленого входження в професію»

На початковому етапі діяльність Центру зосереджена на адаптації першокурсників до умов управлінської освіти. Подальший розвиток Центру передбачає поступовий перехід до формування в студентів усвідомленого прийняття управлінської ролі, відповідальності за рішення та розуміння соціальної значущості професії менеджера.

2. Поглиблення рефлексивної складової освітнього процесу

Розвиток Центру пов'язується з посиленням ролі рефлексії як інструменту навчання: від фіксації виконаних завдань до осмислення власного стилю мислення, поведінки та управлінських рішень. Це дозволяє Центру еволюціонувати від простору навчальних активностей до простору професійного самовизначення.

3. Посилення наступності між першим і другим роками навчання

Одним із напрямів розвитку є чіткіше вибудовування наступності між діяльністю Центру та подальшими етапами освітньо-професійної підготовки. Центр поступово стає точкою переходу від базових управлінських уявлень до більш складних форм аналітичної та дослідницької роботи студентів другого курсу.

4. Зміщення акценту з окремих дисциплін на інтегративний управлінський досвід

Розвиток Центру передбачає еволюцію від дисциплінарно організованого навчання до інтегрованого управлінського досвіду, у межах якого студенти починають бачити зв'язки між економічними, організаційними, правовими та публічними аспектами управління.

5. Посилення ідентичності Центру в межах системи центрів компетентностей

Подальший розвиток Центру полягає у чіткому закріпленні його ролі як стартового та смислотворчого ядра всієї системи центрів практичної підготовки. Це дозволяє уникати дублювання функцій і забезпечувати логічну послідовність формування професійних компетентностей.

6. Накопичення та осмислення власного освітнього досвіду

Розвиток Центру відбувається також через поступове накопичення, аналіз і узагальнення власних освітніх практик, мікродосліджень і методичних рішень, що дозволяє Центру формувати власну внутрішню педагогічну культуру, не перетворюючись на формальну структуру.